

Naziv kolegija	USTROJSTVO I ODGOVORNOST VLASTI	
Nastavnici	Prof.dr.sc. Branko Smerdel; prof.dr.sc. Biljana Kostadinov; izv.prof.dr.sc. Robert Podolnjak	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	I, II, III i IV semestar Fakultativni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	Predavanja	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	
Broj sati po semestru	15	
Ciljevi kolegija		
<p>Ciljevi kolegija su osposobiti doktorande za naprednu razinu znanstvene analize u području pojma ustrojstva i odgovornosti vlasti. U tom smislu, proučavaju se sofisticirana pitanja ustrojstva i odgovornosti vlasti i njihov utjecaj na ustavne i političke procese, odnosno razvitak ustavnih i političkih sustava u povijesnoj, komparativnoj i normativnoj perspektivi.</p>		
Sadržaj kolegija		
<p>SVRHA USPOSTAVLJANJA RAZLIČITIH SUSTAVA USTROJSTVA VLASTI: temeljni demokratski uvjeti političkog procesa, izbor odgovarajućeg izbornog sustava te izbor odgovarajućeg modela organizacije vlasti, postavke klasične i suvremene teorije, primjena načela vladavine prava i diobe vlasti, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse</p> <p>EFIKASNA I ODGOVORNA VLADA: dominacija egzekutive u suvremenim demokracijama, granice moći zakonodavnih tijela, položaj parlamenata u suvremenim demokracijama, nemoć klasične teorije političke odgovornosti, odabrana napredna pitanja primjene načela diobe vlasti, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse</p> <p>PREDSJEDNIČKI SUSTAV: provjere i ravnoteže u američkom predsjedničkom sustavu, suvremena znanstvena tumačenja značajki predsjedničkog sustava, pravne i političke dimenzije značajki predsjedničkog sustava, ovlasti Predsjednika, Kongresa i Vrhovnog suda, zakonodavna djelatnost, državni proračun, imenovanja i razrješenja, delegirano zakonodavstvo, vanjska politika, impeachment, kongresni nadzor nad administracijom</p> <p>PARLAMENTARNI SUSTAV: suvremena znanstvena tumačenja temeljnih značajki parlamentarnog sustava, pravne i političke dimenzije temeljnih značajki parlamentarnog sustava, „čisti parlamentarni sustav“ i „mješoviti modeli“, politička odgovornost ministara, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse</p>		

POLUPREDSJEDNIČKI SUSTAV: suvremena znanstvena tumačenja temeljnih značajki polupredsjedničkog sustava, pravne i političke dimenzije temeljnih značajki polupredsjedničkog sustava, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse, najsloženiji problemi znanstvene analize polupredsjedničkog sustava u Republici Hrvatskoj u periodu od 1990. do 2000. godine, razlozi promjene polupredsjedničkog u parlamentarni sustav 2000. godine, najsloženiji problemi znanstvene analize parlamentarnog sustava u Republici Hrvatskoj u periodu od 2000. godine, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse

DVODOMNI PARLAMENT (BIKAMERALIZAM): napredna znanstvena tumačenja razloga odabira bikameralne strukture parlamenata, teorijski argumenti u prilog i protiv drugog doma

ZASTUPNIČKI IMUNITET: suvremena znanstvena tumačenja zastupničkog imuniteta neodgovornosti i zastupničkog imuniteta nepovredivosti, primjeri iz ustavnopravne i političke prakse

NOVA DIOBA VLASTI: suvremena znanstvena tumačenja i primjeri iz ustavnopravne i političke prakse u primjeni načela vladavine prava i načela diobe vlasti, nova dioba vlasti – perspektive suvremenog parlamentarizma, izdvajanje grana/funkcija vlasti od parlamentarnog nadzora, politička odgovornost novih središta političkog odlučivanja.

Očekivani ishodi učenja

INTELEKTUALNE (KOGNITIVNE) VJEŠTINE

Znanje i razumijevanje

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Definirati specifična znanstvena pitanja ustrojstva i odgovornosti vlasti u komparativnoj perspektivi.

Objasniti na naprednoj znanstvenoj razini pravno razlikovanje različitih modela ustrojstva i odgovornosti vlasti, odnosno njihove specifične elemente (parlamentarni sustav, polupredsjednički sustav, predsjednički sustav); objasniti specifična pitanja pojma odgovornosti vlasti u njegovim mogućim dimenzijama (pravna i politička odgovornost); objasniti na naprednoj znanstvenoj razini pojam diobe vlasti u povijesnoj i komparativnoj perspektivi.

Diskutirati o najsloženijim problemima različitih sustava ustrojstva vlasti te različitih modela njihove primjene.

Opisati na naprednoj znanstvenoj razini razvitak različitih sustava ustrojstva vlasti u komparativnoj i povijesnoj perspektivi (parlamentarni sustav, polupredsjednički sustav, predsjednički sustav, sustav skupštinske vlade).

Primjena

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Ilustrirati na naprednoj znanstvenoj razini oblike ustrojstva vlasti i modalitete ostvarivanja odgovornosti vlasti.

Interpretirati na primjerima iz ustavnopravne i političke prakse položaj, sastav i nadležnosti ustavnih institucija u okviru različitih modela ustrojstva vlasti sukladno temeljnim načelima ustavne vladavine u suvremenim demokracijama, odnosno interpretirati značenje primjene različitih oblika ostvarivanja odgovornosti vlasti.

Primijeniti stečena znanja u svrhu najsloženije kvalifikacije konkretnih ustavnih institucija i procesa u različitim oblicima ustrojstva vlasti.

Sprovesti stečene spoznaje na najsloženije i aktualno objašnjavanje ustavnih institucija i procesa u različitim oblicima ustrojstva vlasti.

Analiza

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Kategorizirati na naprednoj znanstvenoj razini velike ustavne sustave u okviru teorija o različitim oblicima ustrojstva vlasti (parlamentarni sustav, polupredsjednički sustav, predsjednički sustav, sustav skupštinske vlade).

Izdvojiti aktualnost spoznaja o različitim oblicima ustrojstva vlasti te različitim oblicima ostvarivanja odgovornosti vlasti.

Analizirati na naprednoj znanstvenoj razini unutrašnju logiku nastanka, razvoja, sastava i funkcioniranja različitih oblika ustrojstva vlasti.

Usporediti na naprednoj znanstvenoj razini značajke ustavnih sustava u segmentu ustrojstva vlasti te njihove učinke na politički proces.

Sinteza

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Sastaviti najsloženija znanstvena objašnjenja ustavnih institucija i političkih procesa u okviru različitih oblika ustrojstva vlasti, uspoređujući različite teoretske pristupe.

Predložiti napredne znanstvene metode komparativnog pristupa za istraživanje nekog fenomena.

Vrednovanje

Nakon uspješno savladanog predmeta doktorand će moći:

Preispitati na naprednoj znanstvenoj razini svakodnevne političke procese u okviru različitih oblika ustrojstva i odgovornosti vlasti te odrediti njihov znanstveni okvir i objašnjenje.

Zaključiti na naprednoj znanstvenoj razini o važnosti komparativnog i povijesnog poredbenog ustavnog prava za hrvatski ustavnopravni sustav, u okviru teorija o različitim oblicima ustrojstva i odgovornosti vlasti.

Prosuditi na naprednoj znanstvenoj razini o potrebama i ciljevima reforme hrvatskih političkih institucija u znanstvenom okviru.

Vrednovati na naprednoj znanstvenoj razini pojedine konkretne oblike ustrojstva vlasti te modalitete ostvarivanja odgovornosti vlasti.

Opće (generičke) vještine

Nakon uspješno usvojenog predmeta doktorand će moći:

- javno prezentirati usvojene ishode učenja;
- izraziti se jasnim tekstom tumačeći svoja stajališta u argumentiranoj debati;
- razumjeti na naprednoj znanstvenoj razini ustrojstvo i djelovanje vlasti te odgovornost vlasti u njegovim različitim oblicima;
- razumjeti na naprednoj znanstvenoj razini primjenu različitih oblika ustrojstva i odgovornosti vlasti u normativnoj, povijesnoj i komparativnoj perspektivi.

Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja

Interaktivna nastava: predavanja, seminarski rad, analiza odluka ustavnih sudova. Mentorsko vođenje istraživačkog rada studenata usmjereno na objavljivanje znanstvenih radova. Sudjelovanje studenata u znanstvenim projektima Katedre za Ustavno pravo i interdisciplinarnim projektima Fakulteta.

Usmeni ispit ili izrada i obrana pismenog znanstvenog rada. Na temelju popisa dopunske literature (koji nije zatvoren), student bira ispitnu literaturu u dogovoru s nastavnikom.

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

Kvaliteta i uspješnost izvedbe kolegija prati se redovitim evidencijama održane nastave, pohađanja nastave, položenih ispita, provedenih originalnih znanstvenih istraživanja te anonimnim anketama polaznika nakon odslušanog semestra. Informacije o zadovoljstvu doktoranada koriste se za unapređenja kvalitete izvedbe nastave.

Obveze studenata

Pohađanje i sudjelovanje u svim oblicima nastave; istraživački rad; polaganje ispita ili obrana pismenog znanstvenog rada.

Obvezna literatura

Smerdel, Branko, Ustavno uređenje europske Hrvatske, Narodne novine, Zagreb, 2013.

Smerdel, Branko, O ustavima i ljudima, Informator, Zagreb 2012.

Smerdel, Branko, Parlamentarna odgovornost: zaključci nakon tri desetljeća istraživanja, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2013.

Smerdel, Branko, Kako djeluje američki predsjednički sustav. Ustavno značenje budžetske krize 1995. godine, Politička misao, 1/1996, str.21.-29.

Smerdel, Branko, Politička etika, ustavna vladavina i sukob interesa, Vladavina prava, 3/1999, str.57.-85.

Smerdel, Branko, Konstitucionalizam i promjena vlasti, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 1-2/2000, str.5.-30.

Smerdel, Branko, Hrvatski pravni sustav i ustavno načelo vladavine prava, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 6/2001, str.1149.-1162.

Smerdel, Branko, Temeljni problemi ustavnog izbora u Europskoj uniji, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 3-4/2003, str.509.-529.

Smerdel, Branko, Promjena vlasti i izgledi ustavne vladavine, u: Hrvatska - kako dalje: zadanosti i mogućnosti (Kregar i drugi), Miko Tripalo, Zagreb, 2004.

Smerdel, Branko, Parlamentarni sustav i stabilnost hrvatskoga Ustava: Slijede li nakon predsjedničkih izbora nove promjene ustrojstva vlasti?, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 1/2010, str.7.-44.

Smerdel, Branko, Odgovornost Vlade u europskom kontekstu: kako europske (parlamentarne) institucije „rade svoj posao“, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 3-4/2010, str.5.-27.

Smerdel, Branko, Constitutional Design, Development and Prospects of the Croatian "Hybrid" Parliamentary Government; Ustavni položaj predsjednika republike, Kaučič, Igor (ur.), Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila, Maribor, 2016., str. 73-100.

Kostadinov, Biljana, Državni poglavar kao demokratski arbitar: od ideje do polupredsjedničkog sustava, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 1/1996, str. 83.-104.

Kostadinov, Biljana, Pravo raspuštanja parlamenta, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 1-2/1998, str. 149.-167.

Kostadinov, Biljana, Referendum građanske inicijative, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 6/ 2001, str.1381.-1394.

Kostadinov, Biljana, Formiranje vlade u razvijenim parlamentarnim demokracijama – SR Njemačka i Velika Britanija, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu 65 (2015.) 6, str. 915-930.

Kostadinov, Biljana, Suvremeni francuski ustavnopolitički sustav: od kohabitacije do povratka tradicionalnoj logici Pete Republike, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 2/2003, str.393.-405.

Kostadinov, Biljana, Ovlasti predsjednika Republike nakon promjene Ustava Francuske od 23. srpnja 2008., Hrvatska pravna revija, 9(2009), 7/8, str.1-5.

Kostadinov, Biljana, Predsjednik Republike - mimikrija Ustava Hrvatske prema ustavnom modelu Francuske, u: Ustavi i demokracija - strani utjecaji i domaći odgovori (Bačić, Arsen; Barbić, Jakša - ur.) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2012., str.207.-230.

Kostadinov, Biljana, Ususret odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske o referendumskoj promjeni izbornog sustava, Informator br.6331, 2014., str.1.-3.

Kostadinov, Biljana, Načelo jasnoće referendumskog pitanja u Europi i SAD-u, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 65 (2015) 1, 2015., str.55.-85.

Kostadinov, Biljana, Racionalizirani referendum - novi pravni fenomen u razvijenim demokracijama, Informator br. 6359 i 6360., 2015.

Osnovna izborna literatura

Na temelju popisa dopunske literature (koji nije zatvoren i koji se periodički ažurira u skladu s dinamikom objave novih radova relevantnih za područje koje obuhvaća sadržaj predmeta), student

bira ispitnu literaturu u dogovoru s nastavnikom. Popis dopunske literature nalazi se u repozitoriju na web stranici Katedre za ustavno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.